

Korset och Kronan

Nr 119/2022

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Innehåll i detta nummer

Artikelserien om S:t Martin och Svenska kyrkan fortsätter i nästa nummer.

Artikelserien om Augsburgska bekännelsen och dess artiklar kommer också att fortsätta senare.

Jag har fått några frågor om barnens undervisning i hem och kyrka och vill därför ta upp detta ämne omgående.

Om barnundervisning

Något av det allra viktigaste i en kyrka än att barnen undervisas ordentligt i den kristna tron. Detta är en fortsättning på dopet. Om man döper barnen men sedan inte ger dem en kristen fostran är man som kristen förälder inte trogen mot Jesu egen dopbefallning. Den lyder ju:

Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut" (Matt. 28:18-20).

De små barnen har fått syndernas förlåtelse och den Helige Andes gåva i och genom dopet. Dopet föder barnen på nytt, till medborgare i Guds rike.

Redan Johannes döparen döpte med det kristna dopet, det enda dopet. Det står:

Johannes Döparen trädde fram i öknen och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse (Mark. 1:4).

Enligt Bibelns tydliga lära finns det bara ett dop:

"en Herre, en tro, ett dop, en Gud, som är allas Fader" (Ef. 4:5).

Paulus skriver också:

Alla ni som blivit döpta till Kristus har iklätt er Kristus (Gal. 3:27).

Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död? Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet (Rom. 6:3f).

Barnen skall alltså också leva det nya

livet i dopet och tron. Det sker genom att tron stärks och uppehålls genom undervisning i Guds ord. I hemmet får barnen tidigt höra kristna sånger och psalmer och vara med och se när föräldrarna knäpper händerna, böjer huvudet och ber och läser ur Bibeln eller någon bön- eller andaktsbok. Föräldrarnas förebild är något av det viktigaste för barnen. De får också följa med till kyrkan och höra psalmsången och se det vackert skrudade altaret, höra hur prästen predikar, ber till Gud tillsammans med församlingen och delar ut nattvarden. Allt detta är en viktig grund redan för det lilla barnets andliga fostran.

Vår bekännelse säger:

Om dopet lär de, att det är nödvändigt till saligheten och att Guds nåd tillbjuds genom dopet samt att barnen bör döpas, för att de genom dopet må frambaras till Gud och så upptas i hans nåd. De fördömer vederdöparna som bestrider att barnen bli frälsta genom dopet (CA 9, SKB 59, Trigl 46).

Två avvägar

Det finns här två allvarliga avvägar. Den ena är att man inte alls döper de små barnen. De får då inte heller när de blir större höra om hur viktigt det var att de redan som små blev upptagna i den kristna kyrkan och födda på nytt genom vatten och den helige Ande. En s.k. ”barnvälsignelse” som vissa kyrkor använder istället för barndop är ingen biblisk ersättning för dopet, utan istället ett uttryck för en falsk dopuppfattning.

Den andra avvägen är att de små, döpta barnen sedan inte får någon rätt kristen undervisning efter sitt dop. De löper då stor risk att så småningom avfalla från sitt dop, ty utan en kristen fostran och undervisning kommer barnet att falla ur dopnåden. Om ingen andlig näring ges måste tron förr eller senare slockna. Samma risk löper alla kristna. Om vi

börjar försumma Guds ord, uteblir från kyrkans gudstjänster, inte längre använder bönen och inte heller brukar de övriga sakramenten (bikt och nattvard), kommer vi att förlora vår kontakt med Gud. Det kan ske gradvis och omärkligt eller genom uppenbara syndafall.

Som föräldrar vill vi ju ge barnen det bästa vi har. Många föräldrar tänker mycket på alla möjliga jordiska saker som det barnen behöver. Många barn får utöver mat, kläder och omvårdnad också rikligt med presenter, leksaker och annat som hör med till deras liv. De får också i bästa fall en god uppfostran och utbildning i både hem och skola. Föräldrarna följer med i barnets utveckling och gör sitt allra bästa för att allt ska gå väl.

Men hur många föräldrar är det inte som samtidigt försummar barnets andliga väl?! Många föräldrar idag är tyvärr inte alls kristna. Eftersom de inte tror på Kristus och Bibeln kan de då inte heller ge barnet den rätta, andliga vägledningen till det eviga livet. Men risken är att också kristna föräldrar försummar att tänka på barnens eviga väl och ve. Deras uppgift är först och främst att troget be för barnen och sedan att också ge dem ett kristet hem och en kristen fostran.

I ett kristet hem får inte bordsbön och husandakt saknas. Föräldrarna är ju barnens förebild. När de ser och hör föräldrarna sjunga, bedja och läsa Bibeln med andakt får de den allra bästa förebilden.

Sedan kommer själva undervisningen. Det bästa är att mor eller far berättar enkelt ur Bibeln för barnet/barnen. Man väljer då lämpligen att förenkla berättelserna så att de passar för barnens ålder och utveckling. Man kan även hitta på små vardags- eller fantsiberättelser själv med ett kristet innehåll. Så gjorde t.ex. Luther när han på en resa skrev hem till sin lille son.

Det finns också många böcker med bibliska berättelser. Vissa saker avsett för äldre ungdomar kan vara skrämmande för små barn och sådant hoppar man då över. Luther säger att man också måste ”jollra” med de små barnen och inte bara vara sträng mot dem. När barnen sedan blir äldre och vill ha spänning kan man läsa berättelser med mer avancerat innehåll, som t.ex. att David dödade jätten Goliat med sin slunga och högg huvudet av honom när han fallit till marken (1 Sam. 17:51). Men för de små berättar man bara enkelt att Goliat var en jättestor man som var elak mot Guds folk, men att David genom sin tro på Gud lyckades besegra honom med sin slunga och några stenar.

Böcker som innehåller direkta felaktigheter i de bibliska berättelserna (vilket tyvärr är ganska vanligt) bör man undvika. Men böcker med smärre felaktigheter som i princip ändå är bra måste man rätta till genom överstrykningar eller uteslutningar så att det felaktiga inte lärs ut. Det finns tyvärr s.k. ”kristna” barnböcker som inte alls är lämpliga. Här måste föräldrarna vara på sin vakt och noga läsa böckerna själva innan de läser för barnen. Rådfråga i sådana fall prästen!

När barnen blir lite större lär man ut *Luthers lilla katekes*. Även i vår tid är denna bok oöverträffad i barnundervisningen. Man kan då börja mycket enkelt och återge katekesen med egna ord. Man kan t.ex. säga:

”Nu ska vi tala om Guds första bud. Gud säger att vi inte ska ha några andra gudar än vår ende, sanne Gud. Det finns bara en Gud och han talar till oss i Bibeln. Det finns dom som tror att Gud också talar genom andra böcker, men det är fel.

Gud vill att vi ska älska honom mest av alla. Därför tror vi på honom och ber till honom i våra böner. Om vi älskar pengar eller saker eller något annat mer än Gud kallas det att vi har en avgud. Det vill inte Gud.”

Man ska också tala enkelt om Jesus och berätta många av evangeliets berättelser för barnen, t.ex. när Jesus gick på vattnet, när han gjorde vatten till vin, när han gav 5 bröd och 2 fiskar till 5000 män + kvinnor och barn. Man ska berätta om hur han botade sjuka och uppväckte döda och om hur han dog på korset för våra synders skull. Framför allt ska man berätta enkelt om Jesu uppståndelse och himmelfärd och om att han skall komma tillbaka till jorden för att vi sedan skall vår bo i himlen hos honom.

Man skall tala om änglarna och nämna djävulen som en ond ande, som Jesus har övervunnit och bevarar oss för. Men man skall absolut inte skrämna barnen med ingående tal om djävulen, helvetet och förtappelsen. Detta hör till de äldre barnens undervisning.

Framför allt skall alla Guds välgärningar framhållas ofta. Barnen behöver både de lagen i form av de tio buden och sedan rikligt med evangelium. De skall få höra att Gud tar hand om oss varje dag. I aftonbönen känner barnen tryggheten om man berättar om att Jesus och änglarna vakar över oss varje natt så att vi alltid kan vara trygga och glada. Tala också om hur Gud tröstar oss när vi är ledsna.

Här kommer börens stora betydelse in. Lär barnen några böner utantill som de kan be morgon och kväll. Använd sedan någon lämplig bordsbön vid varje måltid. Läs ett lämpligt, ganska kort stycke ur Bibeln tillsammans.

I undervisningen måste Guds kärlek till oss genom Kristus ständigt framhållas. Läran om synden får inte bli för abstrakt för barnen. Ta fram enkelt vad Gud förbjuder, t.ex. att ljuga, stjäla, vara elak, slå någon, tala fula ord o.s.v. Förklara att när man har gjort något dumt ska man be både Gud och den man sårat om förlåtelse och att Gud då verkligen förlåter oss.

Här kan alla kristna föräldrar anpassa

katekesen till de egna barnens nivå. En förälder som själv flitigt studerar katekesen är sedan barnets bästa lärare i hemmet.

Prästens uppgift är att se till att de kristna föräldrarna verkligen undervisar och fostrar barnen i den kristna tron. Det är inte prästen som ska göra detta i första hand utan föräldrarna. Prästens uppgift är att förmana och inspirera föräldrarna till sin stora uppgift i hemmet och sedan gärna ge barnundervisning också i kyrkan om tid och möjlighet finns.

När föräldrarna följer katekesen får barnen både lag och evangelium på rätt sätt. De får då både lära sig de tio buden och sedan evangelium om Jesus Kristus och om Andens verk i kyrkan, ordet och sakramenten. De får lära sig att bedja och sedan så småningom också förstå hur viktiga dopet, bikten och nattvarden är.

Om man har söndagsskola i kyrkan är detta en del av barnundervisningen. Prästen skall ha ansvaret för en eventuell söndagsskola. Men det får inte bli en ersättning för föräldrarnas plikt att själva i hemmet undervisa barnen i den kristna tron.

Om konfessionella skolor

Tyvärr har vi idag i vårt land inte några konfessionella skolor för våra barn. Det var annorlunda förr när Sverige var ett kristet land. De få kristna friskolor som idag finns är inte konfessionella. De är skyldiga att undervisa enligt den av staten godkända läroplanen. De kan och får alltså inte ge någon konfessionell undervisning på det sätt som t.ex. sker i fria kristna skolor i USA och flera andra länder, där man har rätt att ha skolor som helt och hållet följer den egna trosuppfattningen i alla ämnen. I Sverige är detta inte tillåtet, varken i de offentliga skolorna eller i friskolorna. Detta är tyvärr ett allvarligt avsteg från föräldrarätten.

I vårt svenska skolsystem måste barnen t.ex. lära sig att världen är många miljoner

år gammal och att både människor och djur har kommit till genom den s.k. ”*evolutionen*”. Man får inte ens ifrågasätta denna uppfattning och presentera alternativa uppfattningar inom vårt skolsystem. Om en skola skulle lära i strid mot evolutionismen kan skolinspektionen ge varningar och eventuellt stänga skolan i fråga. Vi har inte några verkligt konfessionella friskolor där barnen får undervisning enligt *föräldrarnas* trosuppfattning. Sådant måste hos oss ske på fritiden. Men i många andra länder är det tillåtet att ha skolor där man också undervisar i alternativa förklaringar, t.ex. ”*intelligent design*”, som räknar med att Gud har skapat världen.

När jag t.ex. för många år sedan besökte den amerikanska Wisconsin-synoden blev jag djupt imponerad av deras lutherska skolsystem med skolor för alla åldrar, vilka utgick från den bibliska tron. I Sverige är principen däremot att staten helt bestämmer om vad som får undervisas i skolorna. Allt annat måste ske på fritiden.

Vår evangelisk-lutherska kyrka (ELKS) fick dock efter en hård strid med svenska regeringen rätt till befrielse från den statliga religionsundervisningen. Detta skedde först efter överklagan hos Europadomstolen. Men denna befrielse gällde endast religionsämnet och förutsatte att en präst (eller någon annan kompetent lärare) kunde komma till skolan och ge barnen en alternativ undervisning på de timmar då de hade religion. Så gjorde vår kyrkas förste präst, Tom G.A. Hardt. Han besökte barnens skola och gav en luthersk undervisning då barnen fick gå ifrån den ordinarie undervisningens religionstimmar.

Men problemet är tyvärr inte löst med detta. Det är ju inte bara under religions-timmarna som skolan ger en felaktig undervisning. Visserligen har våra svenska skolor i allmänhet en god undervisning i många ämnen. Men saken gäller här den

principiella frågan om föräldrarätten till konfessionell, kristen undervisning. Brister finns förstås ofta i den svenska skolan, både i kommunala skolor och i friskolor, och i allmänhet skulle man nog önska att det vore en bättre ordning och disciplin i skolan. Under lång tid med början på 1960-talet försökte man också medvetet att upplösa både föräldrarnas och lärarnas auktoritet, och detta har tyvärr satt sina tydliga spår i våra skolor.

Föräldrarätten måste värnas

Det allvarligaste är dock att undervisningen i de svenska skolorna numera helt vilar på en allmänt diffus s.k. ”värdegrund”, vilken numera är präglad av både religiös relativism och långtgående moralupplösning. Det var ingen tillfällighet att socialistiska vänsterkrafter på 1960-talet låg bakom tillsättandet av en särskild granskningsgrupp för skolans undervisning i kristendom. År 1965 beslutades detta riksdagen. Ordförande i gruppen var ateisten *Stellan Arvidsson*. I en avhandling beskrivs Arvidson som stående till vänster om de dåtida kommunisterna trots att han var medlem av det socialdemokratiska partiet. Han under lång tid aktiv i *Förbundet Sverige–Sovjetunionen*. Wikipedia skriver:

”Dessutom var han (*Arvidsson*) aktiv i det av *Sovjetunionen* styrda *Världsfredsrådet*. *Arvidson* höll fast vid *DDR* [dåvarande kommunistiska *Östtyskland*, min anm.] även efter regimens kollaps, ända fram till sin död i november 1997 och ansåg att *DDR* var den främsta statsbildning som mänskligheten någonsin skapat.”

[https://sv.wikipedia.org/wiki/Stellan_Arvidson#Skolpolitik]

Arvidssons granskningsgrupp underkände så gott som alla tidigare böcker i kristendom som dittills hade använts, t.ex. dr *David Hedegårds* utmärkta skolböcker. Trots en jättestor namninsamling för kristendomsämnet bevarande avskaffades detta ämne i skolan och ersattes av en allmän religionsundervisning. Om denna

namninsamling berättas det:

”När den socialdemokratiska regeringen 1963 ville ta bort kristendomsämnet i den svenska skolan gjordes en av de i särklass största namninsamlingarna i svensk historia, för att bevara kristendomsämnet i skolan. 2 100 000 personer, i stort sett varannan vuxen, skrev under. Kristendomsämnet blev inte kvar, men i varje läroplan sedan dess har understrukits kristendomens särställning inom religionskunskapen. Men om skolverket får som det vill är det slut med det nu.”

[<https://claphaminstitutet.se/politik/behall-kristendomens-sarstallning-i-skolans-religionskunskap/>]

Ja, skolverket får nog som de vill. Den äldre tidens katekesundervisning i de svenska skolorna förbjöds redan år 1919 under den socialdemokratiska ecklesiastikministern *Wärner Rydén* (1878-1930). Katekesen ersattes då av en mer allmän kristendomssyn med ”Jesu enkla lära” i centrum. Bakom detta låg den liberala teologin, som ville ha bort alla dogmer ur kristendomen. I Dalsland protesterade den kände prostén *L.M. Engström* (1867-1951) i Bolstad mot detta och han och hans församling förde en segerrik kamp för katekesens bevarande. Regeringen måste ge vika och i Bolstads församling användes katekesen i skolorna under lång tid.

Men nu har avkristningen gått så långt att kristendomen steg för steg helt förlorat sin ställning i skolorna. Bakom detta låg först och främst socialismen och kommunismen, som öppet gick emot föräldrarätten och motarbetade rätten till fri religionsundervisning i den egna trosuppfattningen. Om detta kan läsas i boken *S:t Martin och draken* (1973) utgiven av Tom G. A. Hardt. Wikipedia skriver:

För en bredare allmänhet blev han [*Tom Hardt*] känd när hans församling vann ett mål vid Europadomstolen mot den svenska regeringen rörande föräldrarätten och

konfessionell religionsundervisning för församlingens barn. Ärendet har han beskrivit i boken S:t Martin och draken.

Men inte bara socialismen utan också de borgerliga partierna har idag med vissa undantag anammat den moderna, moraliska upplösningen, t.ex. i form av försvar för priderörelsen och fri abort. Även från visst borgerligt håll höjs också krav på avskaffande av religiösa friskolor. Man kan i viss mån förstå att detta beror på de muslimska skolornas utveckling. Där finns givetvis sådant som man som kristen och medborgare med rätta kan beklaga.

Men rent principiellt är det ändå viktigt att staten inte inskränker föräldrarätten utan ser till att föräldrarna verkligen får rätt att uppfostra och undervisa sina barn i den egna religionen – också i form av *skolundervisning*. Som kristen i ett demokratiskt land kan och bör man enligt min mening därför principiellt också försvara andra religioners rätt till skolundervisning i enlighet med föräldrarnas religiösa uppfattning. Skolan skall ju vara föräldrarnas förlängda arm. Det enda staten har rätt att kräva är att skolorna har en grundläggande standard i undervisningen och att inga olagligheter sker.

Men staten får absolut inte begränsa föräldrarnas rätt till konfessionell religionsundervisning, vilket tyvärr sker i vårt land. Alla föräldrar, oberoende av om de är judiska, muslimska, hinduiska, buddhistiska, ateistiska eller kristna skall ha rätt att uppfostra och undervisa sina barn i sin egen religion, filosofi eller trosuppfattning eller rent sekulära syn. Detta innebär också i en verklig demokrati att man skall ha rätt att med frivilliga medel eller på annat sätt upprätta en konfessionell skolundervisning från lågstadium upp till universitet.

Den svåra frågan är givetvis hur sådant skall kunna finansieras. Staten (det

offentliga, kommuner o.s.v.) kan inte bekosta allt. Men staten måste vara rättvis och tolerant och låta föräldrar som så önskar få rätt att undervisa sina barn i den egna konfessionen och religionen. I Sverige tillåts inte heller hemundervisning som alternativ till den offentliga skolan. Om endast *en form* av undervisning är tillåten och kontrollerad av staten, medan all annan undervisning förbjuds sker ett allvarligt övergrepp mot föräldrarätten.

Lika lite som *staten/kommunerna* i en modern demokrati idag kan ha en *obligatorisk*, luthersk kristendomsundervisning i skolorna (så som det var under Sveriges lutherska tid under reformationen fram till början av 1900-talet), lika lite kan och bör man acceptera att staten under namn av "objektivitet" enbart främjar en viss typ av modern, teologiskt liberal undervisning på bekostnad av alla andra uppfattningar, religiösa eller profana.

Risken är annars att vi hamnar i en diktatur av den typ som vi tyvärr ser i många länder idag i världen och som var rådande under Sovjetunionens och kommunismens förtryck i hela Östeuropa under många år. Risken är att den bibliska läran och även läran om den naturliga lagen kommer helt förbjudas. Man får inte gå emot den förhärskande uppfattningen om etik och moral. Redan nu ser vi hur svårt det har blivit för de folkgrupper som inte accepterar evolutionismen, aborter, priderörelse m.m. att fritt få verka för sin övertygelse. I skolorna anses numera den bibliska uppfattningen i sådana frågor som farlig för barnen. Som kristna menar vi tvärtom att det är dagens moralupplösning och förvanskning av kristendomen som är den stora faran för våra barn i skolorna.

En konfessionell, evangelisk-luthersk undervisning är vad våra barn och ungdomar borde få. De har rätt till en sådan och vi bör som kristna kämpa för

detta. När skolorna ger en felaktig och farlig undervisning under namn av "objektivitet" måste vi som kristna protestera och begära att föräldrarätten respekteras.

Genom en sann biblisk undervisning ger vi det allra bästa åt våra barn och ungdomar. Det som grundläggs i hemmet fortsätter sedan i söndagsskolan, konfirmationsundervisningen och i hela kyrkans undervisning. Det borde också fortsätta i skolan. Vi har i vår lutherska kyrka ett oskattbart arv av andlig, fullödlig kost för både barn, ungdomar, vuxna och äldre. Som kyrka måste vi på allt sätt försöka att göra denna tradition tillgänglig också för kommande generationer. Detta är ett stort böneämne.

Upprop om kristen litteratur

Här kommer också vikten av goda barn- och ungdomsböcker in. I "Livets väg" hoppas jag så småningom kunna presentera en lista på lämpliga böcker. **Jag ber därför våra läsare att komma med förslag på goda kristna böcker för barn i olika åldrar.** Skriv till mig och ange bokens/böckernas författare och titel och eventuellt också något om din erfarenhet av boken, t.ex. "en spännande och bra kristen bok som jag läste för Olle när han var 7-8 år." Eller: "Emma älskade denna bok när hon var 2-3 år."

Även goda barnböcker av allmänt innehåll är viktiga för barnen. Det ska då förstås vara böcker utan svordomar med ett positivt innehåll. Jag tänker t.ex. på sådana böcker som Narnia-serien av C.S. Lewis. "Häxan och lejonet" (del 2 i serien)-är en av dessa, mycket kända och älskade böcker.

Lutherord om kristna skolor

"Om skolorna har jag redan skrivit i annat sammanhang och inskräpt framför allt det, att de bör gynnas allvarligt och ihärdigt. Ty fastän man skulle anse dem

vara hedniska och yttre inrättningar därför att [man] där lär sig språk och andra vetenskaper, fyller de ändå ett skriande behov. Ty om vi inte hade några skolor, så skulle vi mycket snart vara utan präster och predikanter! Vi vet ju att skolan måste ge kyrkan personer, som kan användas som apostlar, evangelister och och profeter, eller med andra ord: predikanter, präster och regenter, för att inte tala om kanslist, rådgivare, skrivare och andra sådana tjänstemän, som behövs överallt och som är så nödvändiga i det världsliga regementet. Och om sedan också skolläraren är gudfruktig och lär pojkar [Luther införde också skolor för flickor] att förstå Guds Ord och den rätta tron, och övar dem i sång och håller dem i kristlig tukt, så är skolorna ... ständigt unga och livskraftiga koncilier [kyrkomöten], av vilka man har mera nytta än av många stora koncilier. ... Summa: Skolan måste stå närmast kyrkan, och skolans uppgift skall vara att uppfostra unga predikanter och präster i stället för dem som dött. Närmast skolorna står åter medborgarnas hem, eftersom skoleleverna tas därifrån; efter dem kommer rådhuset och borgen, som skall skydda medborgarna, så att de kan uppfostra barn för skolorna och skolorna för sin del uppfostra barn till präster, så att prästerna sedan skall kunna bygga upp kyrkan och göra människor till Guds barn (såväl vanliga medborgare som som furstar och kejsare). Men Gud måste vara över och närmst alla för att denna krets skall uppehållas mot djävulen... Och detta vill vi göra med kraft och hjälp av den kvinnans säd, som krossat och ännu krossar ormens huvud... Denne kvinnans säd vare pris och ära, tillsammans med Fadern och den helige Ande, den ende Guden och Herren i evighet. Amen."

(Om koncilierna och kyrkan, s. 293ff)

